

Kangasala

LUMOAVA KANGASALA
-YMPÄRISTÖ- JA TAIDEOHJELMAN
TOIMENPIDESUUNNITELMA 2025

Taustaa	3
Työryhmä	3
Rahoitusperiaatteet	4
Suunnitelmien päivitystarpeet	5
Vuosi 2024 - valmistuneet hankkeet	6
Ruutanan koulu	7
Lumoava Kangasala -näyttely ja Kangasalan julkisen taiteen verkkosivut	8
Valotaidetapahtuma	9
Teoshankinnat	10
Prisman keräilykeskuksen julkisivun teos	11
Vuosi 2025 - jatkuvat hankkeet	12
Pikkolan pienten lasten yksikkö	13
Kangasalan torin julkinen taideteos	14
Timanttikorttelin taide	15
Vuosi 2025 - käynnistyvät hankkeet	16
Lamminrahkan tilannekuva	17
Lamminrahkan muuntamot -teossarja	18
Aulis Aarnion muistomerkki	19
Teoshankinnat, väliaikainen taide ja tapahtumat	20
Keskon tontin taidehanke	21
Harjunsola	22
Katse vuosiin 2026-2029	23
Taidehankkeet kartalla	24
Kokonaiskuva 2025	25
Yleiskatsaus vuosiin 2025-2029	26

Kannen kuva: Maisa Majakka: Yksityiskohta teoksesta
Juokse villi lapsi, 2024. Lasite ja kivitavara.
Kuva: Kangasalan kulttuuripalvelut.

Taustaa

Lumoava Kangasala on Kangasalan kaupungin ympäristö- ja taideohjelma, joka edistää kaupunkilaisten hyvinvointia sekä kaupunkitilan ja elinympäristön elämyksellisyyttä. Ympäristö- ja taideohjelmassa elinympäristön kehittämistä käsitellään kolmen teeman kautta, jotka ovat pysyvä taide, unelmien viherympäristö sekä väliaikais- ja tapahtumaluonteinen toiminta.

Lumoava Kangasala -ympäristö- ja taideohjelma hyväksyttiin Kangasalan kaupunginvaltuustossa vuonna 2020, ja ohjelman ensimmäiset tilatut julkisen tilan pysyvät teokset valmistuivat vuonna 2023. Vaikka painopiste on pitkäikäisessä julkisessa taiteessa, toteutetaan ohjelman puitteissa myös väliaikaista taidetta ja tapahtumia, joiden toteutusmuoto vaihtelee vuosittain.

Vuosittain laadittava toimenpidesuunnitelma toimii taidetyöryhmän konkreettisena työkaluna lumovoimaisen kaupungin luomisessa. Toimenpidesuunnitelma kokoaa yhteen, dokumentoi ja seuraa toteutettavia hankkeita sekä luo raamit tulevien vuosien toiminnalle.

Erilliseen liitteeseen on koottu Kangasalan kaupungin julkisen taiteen toimintamallit, joita sovelletaan Lumoava Kangasala – ohjelman toteutuksessa. Nämä toimintamallit pysyvät saman vuodesta toiseen, kun taas toimenpidesuunnitelma päivitetään vuosittain.

Työryhmä

Lumoava Kangasala -ympäristö- ja taideohjelman toteutustyötä ohjaa poikkihallinnollinen työryhmä, joka kokoontui vuonna 2024 10 kertaa.

Työryhmä ohjaa kaikkea julkisen taiteen hankkimista ja sijoittumista Kangasalla sekä ylläpitää kokonaiskuvaa Kangasalan julkisesta taiteesta. Ryhmä käsittelee myös mahdolliset teoslahjoitukset ja testamentit.

Työryhmän lisäksi ohjelman toteutusta edistää kilpailutettu taidekoordinaattori. Vuoteen 2023 asti työstä on vastannut Public Art Agency Finland, mutta yrityksen vetäydyttyä tauolle tilalle palveluja on hankittu kilpailutuksen toiselle sijalle sijoittunut Frei Zimmer Oy:ltä. Frei Zimmer Oy on aloittanut työn ohjelman parissa kesäkuussa 2024.

Vuonna 2024 Lumoava Kangasala -työryhmään kuuluivat seuraavat henkilöt:

Marke Vornanen, pj	vapaa-aikajohtaja	Kangasalan kaupunki
Merja Saarilahti	rakennuspäällikkö	Kangasalan kaupunki
Henna Meriläinen	tapahtumakoordinaattori	Kangasalan kaupunki
Maiju Paajanen	osallisuuskoordinaattori	Kangasalan kaupunki
Tea Jylhä	Lamminrahkan projektipäällikkö	Kangasalan kaupunki
Eljas Suvanto	taide- ja kulttuuriasiantuntija	Kangasalan kaupunki
Maria Eskelinen	matkailuasiantuntija	Business Kangasala
Soila Kaipainen	intendentti	Kimmo Pyykkö -taidemuseo
Janne Kauppinen	amanuenssi	Tampereen taidemuseo

Rahoitusperiaatteet

Kangasalla julkisen tilan taidetta sekä maisemallisia lumovoimahankkeita rahoitetaan prosenttiperiaatteella, rakennuttajilta kerättäviltä lumovoimamaksuina, itsenäisinä hankkeina, yksityisten rakennuttajien hankkeina tai ulkopuolisella rahoituksella, kuten avustuksilla, apurahoilla tai perinnöillä.

Toimenpidesuunnitelmassa hankkeet on luokiteltu tämän jaon mukaisesti.

Lumovoimamaksut

Lumovoimamaksu koskee kaupungin luovuttamia yhtiömuotoisia asuintontteja erikseen sovituille alueilla. Maksu on 2 % tontin rakennusoikeuden hinnasta, ja siitä sovitaan tontinluovutussopimuksissa. Maksu talletetaan kulttuuripalveluiden ylivuotiselle tasetilille, josta lumovoimatulot tuloutetaan tuloslaskelmaan hankkeiden toteutuneita menoja vastaavasti. Lumovoimamaksua on sovellettu erityisesti Lamminrahkan alueella.

Itsenäiset taidehankkeet

Lumoava Kangasala -ohjelmassa on määritetty, että hankkeet, jotka sijoittuvat muualle kuin kaupungin investointeihin tai aluerakentamiseen, käsitellään itsenäisinä hankkeina. Itsenäiset hankkeet rahoitetaan kulttuuripalveluiden käyttötaloudesta, mutta niihin on myös mahdollista ohjata 5 % lumovoimamaksuista. Itsenäiset hankkeet voivat olla taidetta, laadukasta viherympäristöä, väliaikaista taidetta tai tapahtumia, eli hankkeita, joita on mahdollista toteuttaa nopeallakin aikataululla.

Muu rahoitus

Taidehankkeisiin on mahdollista saada rahoitusta erilaisina apurahoina, tukina, lahjoituksina tai perintöinä.

Prosenttiperiaate

Kangasalan kaupunki on sitoutunut prosenttiperiaatteen käyttöön. Prosenttiperiaatteen mukaan 0,5–1,5 % rakennushankkeen kokonaisbudjetista kohdennetaan taiteeseen. Prosenttiperiaatetta voidaan noudattaa kaupungin omassa uudis- tai korjausrakentamisessa, ja nämä hankkeet huomioidaan Kangasalan kaupungin teknisen keskuksen investointiohjelmassa.

Yksityisten rakennuttajien hankkeet

Määrätyillä alueilla kaava velvoittaa rakennuttajia toteuttamaan taidetta rakentamisen yhteydessä. Tällöin rakentaja vastaa itse taidehankkeesta ja sen kustannuksista, mutta hyväksyy suunnitelman ympäristö- ja taidetyöryhmällä. Ympäristö- ja taidetyöryhmä voi toimia myös konsulttina esimerkiksi taiteilijavalinnassa tai kommentoida suunniteltua teosehdotusta.

Suunnitelmien päivitystarpeet

Lumoava Kangasala -ympäristö- ja taideohjelmaa on kunnianhimoisesti toteutettu laaditun suunnitelman mukaisesti jo vuodesta 2020 alkaen. Vuonna 2024 työtä ohjaava työryhmä totesi, että on tarve tarkentaa ympäristö- ja taideohjelmassa kaavailtuja linjauksia ja suunnitelmia erityisesti Kangasalan keskustan ja muiden kaupungin kehittyvien alueiden kuten Lemetyn ja Lentolan osalta.

Työryhmä on erityisesti nähnyt tarpeen tarkentaa taideteosten sijoittumista sekä taiteen tavoitteita, rahoitusta ja toteutuksen käytäntöjä. Muuttuva keskusta hyötyy kokonaistarkastelusta, jossa kartoitetaan alueella jo olemassa oleva taide, suunnittelun alla olevat teokset sekä tulevaisuuden taidesuunnitelmat. Työ tarkentavan taidesuunnitelman osalta on käynnistetty loppuvuodesta 2024 ja se valmistuu vuoden 2025 aikana.

Vuoden 2025 toimenpidesuunnitelmaan on koottu vuoden 2024 aikana valmistuneet hankkeet, sekä ne hankkeet, joiden parissa työ vielä jatkuu tai jotka käynnistyvät uusina avauksina vuoden 2025 aikana. Suunnitelman lopussa on tarkempi aikataulu ja budjetti vuoden 2025 toimille, kuten myös pidemmän aikavälin suunnitelma, joka elää rakentamisen ja suunnittelun tarkentuessa.

Osallistuvan budjetoinnin kautta toteutetun Valoharjun avajaispäivänä järjestettiin kaksi valoperformanssia. Esiintyjinä Fire Lady (Tintti Mikkonen) & Tankovaimot. Kuva: Rami Valonen.

Vuosi 2024 - valmistuneet hankkeet

Vuonna 2024 Ruutanan uuteen kouluun valmistui taiteilija Maisa Majakan Juokse villi lapsi -teoskokonaisuus. Kaupungin omina itsenäisinä hankkeina toteutettiin Lumoava Kangasala -ohjelmaa esittelevä näyttely Kangasala-taloon sekä tuotiin Kangasalan julkisia taideteoksia verkkoon. Lisäksi vuoden aikana kartutettiin kaupungin taidekokoelmaa uusilla teoshankinnoilla ja järjestettiin osallistuvan budjetoinnin kautta toteutettavaksi valittu valotaidetapahtuma.

Kirkkoharjun valotaidetapahtuma. Kuva: Frei Zimmer.

PROSENTTIPERIAATE

Ruutanan koulu

Ruutanan kouluun etsittiin taiteilijaa portfoliohaun ja rinnakkaisen luonnostilauksen yhdistelmähaulla alkuvuodesta 2023. Portfoliohaun perusteella taiteilijat Nestori Syrjälä, Anni Laakso, Mikael Pohjola sekä Maisa Majakka laativat teosluonnokset uudistuvaan Ruutanan kouluun.

Toteutettavaksi valittiin Maisa Majakan kolmesta keraamisesta teoskokonaisuudesta koostuva teosehdotus *Juokse villi lapsi*. Teoskokonaisuuteen kuuluu koulun pääaulaan sijoitetut seinäreliefit, WC-tilojen kuvitukset sekä remontoitun ruokalan aulan ja erillsrakennuksen keraamiset veistokset.

Teoskokonaisuus valmistui uuden koulurakennuksen käyttöönoton yhteydessä loppuvuodesta 2024, pois lukien muutamia yksityiskohtia, jotka viimeistellään vuonna 2025.

Hankkeen aloitus 2022
Valmistuminen 2024
Kokonaisbudjetti 120 000 €
Rahoitustapa %-periaate
Taiteilijavalintatapa portfoliohaku ja rinnakkainen luonnostilaus
Taiteilija Maisa Majakka
Teoksen nimi *Juokse villi lapsi*

Maisa Majakka: Yksityiskohtia teoksesta *Juokse villi lapsi*, 2024. Lasite ja kivitavara. Kuva: Kangasalan kulttuuripalvelut.

ITSENÄISET HANKKEET

Lumoava Kangasala -näyttely ja Kangasalan julkisen taiteen verkkosivut

Kaupungin itsenäisenä hankkeena toteutettiin Lumoava Kangasala -näyttely yhteistyössä Kangasalan kaupungin, Kangasala-talon ja Kimmo Pyykkö -taidemuseon kanssa. Näyttely esittelee Lumoava Kangasala -ohjelmaa, sen myötä syntyneitä teoksia sekä kaupungin varhaisempaa julkisen tilan taidetta. Näyttely avautui 10.4.2024 ja on esillä toistaiseksi Kangasala-talon toisessa kerroksessa.

Lisäksi vuoden 2024 aikana parannettiin Kangasalan julkisten taideteosten saavutettavuutta verkossa sekä koottiin digitaalinen kartta, jonka kautta taideteoksiin pääsee tutustumaan tarkemmin. Sivustoa päivitetään uusien teoshankintojen myötä myös tulevaisuudessa.

Hankkeen toteutus 2024
Rahoitustapa kaupungin itsenäinen hanke
Kangasala-talon näyttelyn ajankohta 10.4.2024-
Verkkosivut <https://taide.art/yhteisot/Kangasalan-kaupunki/>

Kuvat: Kangasalan kulttuuripalvelut

Valotaidetapahtuma

Joulukuussa Kangasalla järjestettiin kolmipäiväinen valotaidetapahtuma. Valoteos toteutettiin osana Kangasalan kaupungin osallistuvaa budjetointia, kun kaupunkilaiset äänestivät valotapahtuman kolmen suosituimman vaihtoehdon joukkoon.

Valoharju-nimellä kulkenut kokonaisvaltainen valoteos valaisi Kirkkoharjun huipun maastoa 18.–20.12. Noin 100 LED-valon, usvakoneen ja äänimaiseman toteutuksesta vastasi valotaiteeseen erikoistunut yritys Valoparta Oy. Valoteoksen avajaispäivänä 18.12. järjestettiin myös kaksi valoperformanssia, joista vastasi kangasalalainen tulitaiteilija Fire Lady (Tintti Mikkonen) tiimeineen.

Hankkeen toteutus 2024
Tapahtumapaikka Kirkkoharju
Rahoitustapa osallistuva budjetointi + itsenäinen hanke
Toteuttaja Valoparta Oy
Tapahtuman ajankohta 18.-20.12.2024

Kuvat: Frei Zimmer

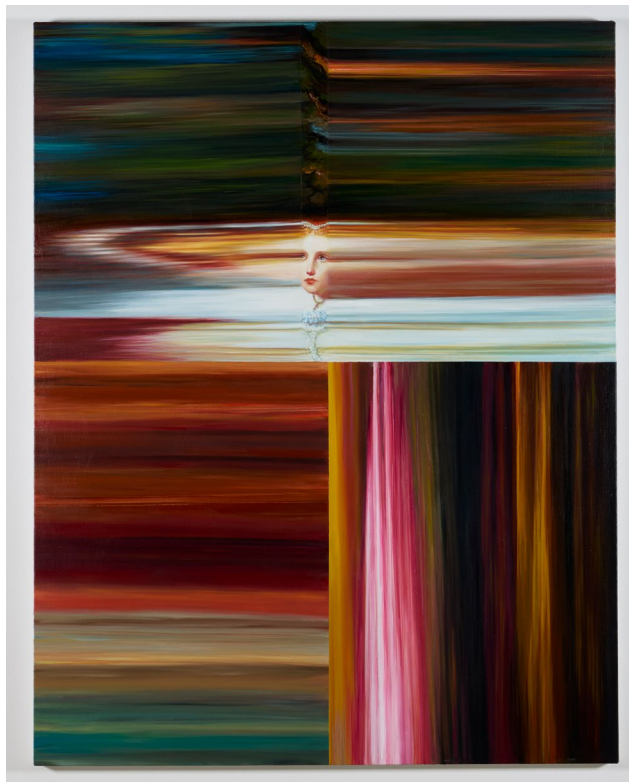
Teoshankinnat

Vuonna 2024 Kangasalan kaupungin taidekokoelmaa kartutettiin erinäisillä teoshankinnoilla. Kimmo Pyykkö -taidemuseon Valtaa-pitäviä-näyttelystä hankittiin taiteilija Tuula Lehtisen maalaus Kaarina Maununtyttärestä (1550–1612), joka oli Ruotsin kuninkaan Eerik XIV:n puoliso ja lyhyen aikaa Ruotsin kuningatar. Eerikin kuoleman jälkeen Kaarina sai haltuunsa Liuksialan kartanon, jossa hän asui vuodesta 1577 aina kuolemaansa vuoteen 1612 asti.

Samasta näyttelystä hankittiin myös taiteilija Ilkka Väätin puinen reliefi Kaarinan rasia. Teoksen innoittajana on ollut vuonna 1887 Kangasalan Liuksialan kartanon pellosta löytynyt kultainen tuoksurasia, jonka on ajateltu kuuluneen Kaarina Maununtyttärelle.

Teokset ovat ensimmäiset Kangasalan kaupungin taidekokoelman teokset, jotka käsittelevät yhtä kaupungin kuuluisimmista historiallisista henkilöistä. Teokset on tarkoitettu sijoittamaan julkiseen tilaan.

Lisäksi vuoden 2024 aikana hankittiin teokset *Ticla* (2023), Niina Villanueva, *Pelaajat* (2022), Raisa Raekallio & Misha del Val, *Bellan päiväuni* (2024), Juliana Hyrri, *Jos on oltava joku* (2023) ja *Rakkauden vaara* (2022), Emmi Kallio, *Pastoraali I* (2021), Ilai Elias Lehto.

Tuula Lehtinen: *Kaarina* (2024, öljy kankaalle). Kuva: Jussi Koivunen

Ilkka Väätti: *Kaarinan rasia* (2024, akryyli puulle). Kuva: Ilkka Väätti

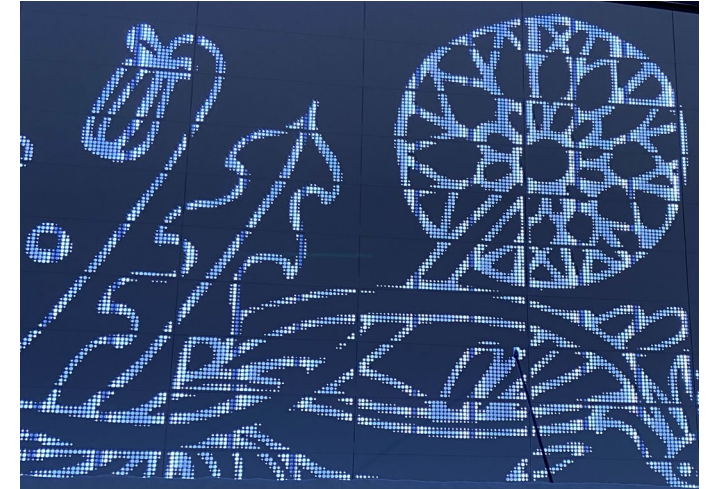
YKSITYISTEN RAKENNUTTAJIEN HANKKEET

Prisman keräilykeskuksen julkisivun teos

Kukkaseppele sijoittuu Prisman keräilykeskuksen julkisivuun ja on toteutettu perforoinnin ja valaistuksen avulla. Kukkaseppele valikoitui aiheeksi kahdesta ehdotuksesta yleisöäänestyksen tuloksena. Teos kuvaa rakennuksen käyttötarkoitusta ruoan verkkokaupan varastona, jonka seinien suojissa kerätään ja yhdistetään asioita uusiksi kokonaisuuksiksi - aivan kuten kukkaseppeleeseen kerätään kukkia. Teoksen neljä eri värimaailmaa tulevat esiin hämärällä ja kuvastavat eri vuodenaikoja.

Lumoava Kangasala -työryhmä antoi asiantuntijalausunnon kahdesta teosvaihtoehdosta. Taideteoksen suunnittelusta ja kustannuksista vastasi hankkeen rakennuttaja.

Hankkeen aloitus 2023
Arvioitu valmistuminen 2024
Rahoitustapa yksityisten rakennuttajien hankkeet
Taiteilija Annastiina Mäkitalo
Teoksen nimi *Kukkaseppele*

Annastiina Mäkitalo: *Kukkaseppele*, 2024. Valoteos. Kuvat: Frei Zimmer.

Vuosi 2025 -jatkuvat hankkeet

Vuoden 2024 aikana on edistetty aikaisempina vuosina alkaneita hankkeita, kuten Pikkolan pienten lasten yksikön taidehankintaa ja Timanttikorttelin teoshankintaa. Lisäksi on käynnistetty uusi taidehanke, jossa etsitään urkuiheista teosta Kangasalan uudistuvalla torille. Työ näiden taidehankkeiden parissa jatkuu vuonna 2025.

Anne Meskanen-Barman: Prosessikuva teoksesta *Omenapuun alla*. Kuva: Anne Meskanen-Barman

PROSENTTIPERIAATE

Pikkolan pienten lasten yksikkö

Pikkolan pienten lasten yksikön taiteilijavalinta järjestettiin portfoliohaun ja kutsukilpailun yhdistelmänä vuonna 2023. Portfolioiden perusteella kutsukilpailuun kutsuttiin kuvataiteilijat Terhi Kaakinen, Jouna Karsi, Anne Meskanen-Barman sekä Satu Rautiainen. Kutsukilpailun voittajaksi valittiin Anne Meskanen-Barmanin teosehdotus *Omenapuun alla*.

Meskanen-Barmanin teoksen lähtökohtana toimii Pikkolan alueella sijainnut omenapuutarha. Teoksen pääosa asettuu uudisrakennuksen keskusaulan seinäpinnoille suurena omenapuuaiheisena teräsreliefinä. Lisäksi teokseen liittyy taiteilijan valmistamia eläin- ja kasviaiheisia pienoisteoksia. Teosta voidaan hyödyntää niin lasten leikeissä kuin osana oppimista ja varhaiskasvatusta.

Teos valmistuu vuonna 2025, ja alustavasti asennus on suunniteltu tapahtuvan kesän aikana.

Hankkeen aloitus 2023
Valmistuminen 2025
Kokonaisbudjetti 120 000 €
Rahoitustapa %-periaate + Taiken apuraha
Taiteilijavalintatapa avoin portfoliohaku + kutsukilpailu
Taiteilija Anne Meskanen-Barman
Teoksen nimi *Omenapuun alla*

Anne Meskanen-Barman: Havainnekuva ja prosessikuva teoksesta *Omenapuun alla*. Kuvat: Anne Meskanen-Barman

Kangasalan torin julkinen taideteos

Kangasalan keskusta uudistuvan torin yhteyteen toteutetaan julkinen taideteos, jonka lähtökohtana on kulttuurihistoriallinen Kangasalan urkutehdas ja urkurakentamisen perinne. Lisäksi teos voi saada vaikutteita Kangasalan luonnosta, kuten harjuista ja vesistöistä. Hankeen tavoitteena on saada kestävä, pitkäikäinen, tunnistettava ja erottuva taideteos, joka sopii torin muuhun yleisilmeeseen.

Taideteos toteutetaan kaksivaiheisella menettelyllä. Marraskuussa 2024 käynnissä olleen portfoliohaun perusteella valittiin taiteilijat rinnakkaiseen luonnostilaukseen. Valittujen taiteilijoiden tehtävänä on suunnitella torille rinnakkaisen luonnostilauksen ohjelman mukainen teos.

Luonnokset teoksista valmistuvat toukokuussa 2025. Teosvalinta tehdään viimeistään kesäkuussa 2025. Päätös teoksen toteutuksesta syksyllä 2025. Teos valmistuu tämänhetkisen arvon mukaan torin rakentamisen myötä vuonna 2027.

Hankkeen aloitus 2024
Arvioitu valmistuminen 2027
Kokonaisbudjetti 115 000 €
Rahoitustapa Lumoava Kangasala -ohjelmaan myönnetty perintöraha
Taiteilijavalintatapa portfoliohaku ja rinnakkainen luonnostilaus
Rinnkkaisen luonnostilauksen taiteilijat Kirsi Kaulanen, NEON, Tiina Raitanen ja työpari Jani Rättyä & Antti Hiltunen

Havainnekuva torilta Ramboll Finland Oy

YKSITYISTEN RAKENNUTTAJIEN HANKKEET

Timanttikorttelin taide

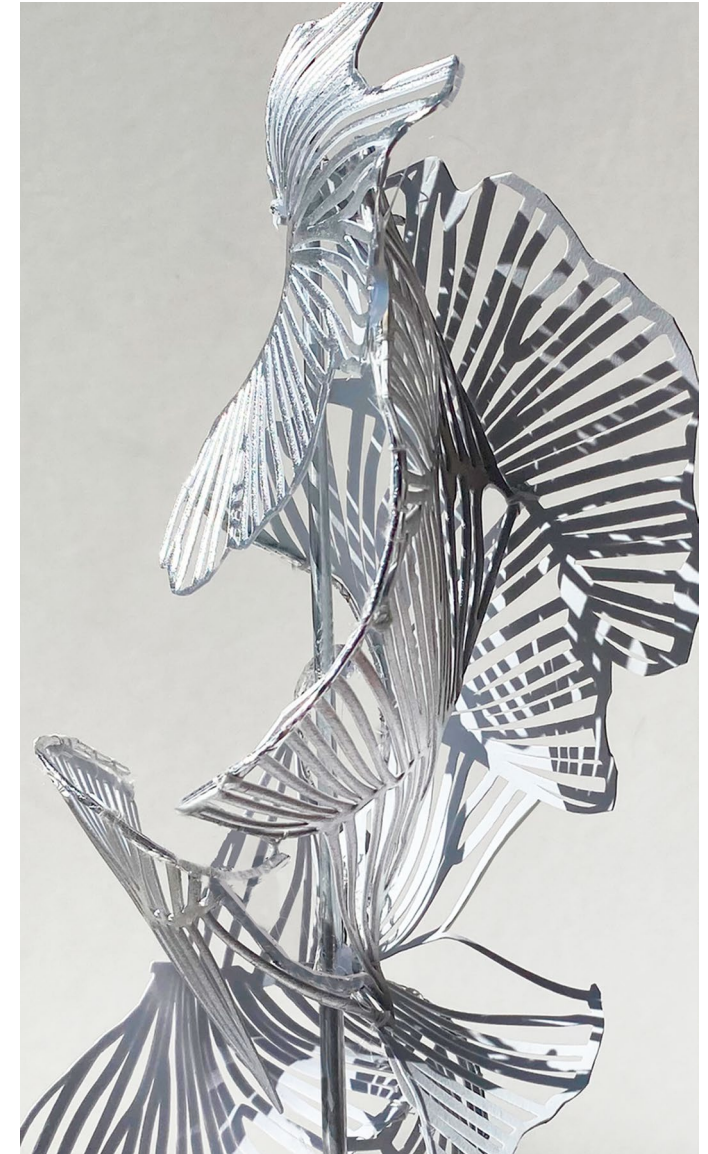
Kangasalan keskusta rakentuvan Timanttikorttelin avoin taidekilpailu käytiin keväällä 2023, ja siihen jätettiin yhteensä 56 ehdotusta. Kilpailun voittoon ylsi kuvataiteilija Johanna Suonpään teosehdotus *Verso*, toiselle sijalle Jaakko Heikkilän ehdotus *Puhuvat paadet* ja kolmanneksi Milla Vaahteran teosehdotus *Kajastus*.

Kilpailuvaiheen jälkeen ehdotusten parhaimmisto oli esillä yleisöäänestyksessä Kangasalan Sanomien verkkosivuilla sekä Kangasala-talon aulassa. Yleisöäänestykseen osallistui yli 400 äänestäjää.

Vuonna 2024 on tehty päätös *Verso* -teoksen toteutuksesta sekä laadittu sopimus taiteilijan ja hankkeen tilaajan välille. Lisäksi vuoden 2024 aikana on laadittu teoksen perustussuunnitelma, edistetty teoksen maisemointia osaksi aukiota sekä käynnistetty teoksen valaistussuunnittelu.

Vuonna 2025 taiteilija edistää teoksen suunnittelua ja mallinnosta niin, että toteutus ja asennus ovat mahdollisia viimeistään kesällä 2026. Hankkeen taidekoordinaattorina toimii Frei Zimmer Oy, jonka on palkannut taidehankkeesta ja sen kustannuksista vastaava Kiinteistö Oy Kangasalan Timantti.

Hankkeen aloitus 2023
Arvioitu valmistuminen 2026
Kokonaisbudjetti 150 000 €
Rahoitustapa yksityisten rakennuttajien hankkeet
Taiteilijavalintatapa avoin taidekilpailu
Tilaaaja Kiinteistö Oy Kangasalan Timantti
Taiteilija Johanna Suonpää
Teoksen nimi *Verso*

Johanna Suonpää: Luonnos teokselle *Verso*. Kuvat Johanna Suonpää.

Vuosi 2025 - käynnistyvät hankkeet

Vuoden 2024 hankkeiden edistämisen lisäksi vuonna 2025 käynnistyy uutena avauksena lumovoimamaksulla rahoitettava Lamminrahkaan sijoittuva muuntamoteoksen hankinta sekä Lamminrahkan taiteen yleissuunnitelmien päivitys. Kaupungin itsenäisenä hankkeena aloitetaan Aulis Aarnion muistomerkin suunnittelu. Rakentamisen suhdanteiden mukaan käynnistyvät yksityisten rakennuttajien taidehankkeet Kangasalan keskustaan Harjunsolaan sekä Keskon tonteille.

Lamminrahkan koulun piha-aluetta. Kuva: Frei Zimmer.

Lamminrahkan tilannekuva

Lumovoimamaksuja kerätään tällä hetkellä Kangasalla Lamminrahkassa, jota varten on laadittu vuonna 2021 sen eteläosien julkisen taiteen, unelmien viherympäristön ja tapahtumien yleissuunnitelma. Taide- ja maisemallisten lumovoimahankkeiden valmistelua edistetään rakentamisen edetessä ja hankkeita voidaan käynnistää lumovoimamaksujen kertyessä. Toistaiseksi alueella on toteutunut Lamminrahkan liittymään ROPin teokset Kevät ja syksy ja Varpusia, Lamminrahkan koulukeskukseen Ninni Luhtasaaren keraaminen teoskoko-naisuus Harhailevat ajatukset sekä Lamminrahkan torille sijoittuva Pekka Jylhän teos *Peili*.

Alueen rakentuminen on ollut odotettua hitaampaa viime vuosina johtuen yleisestä taantumasta. Tämä on luonnollisesti heijastunut myös lumovoimamaksujen kertymiseen ja taidekokonaisuuden edistämiseen. Jo kertyneiden lumovoimamaksujen pohjalta voidaan kuitenkin vuonna 2025 edistää taideohjelman mukaista muuntamokokonaisuutta, josta kerrotaan lisää sivulla 18.

Lamminrahkan pohjoisten osien taiteen yleissuunnitelmalle on aikaisemmassa suunnitellussa määritelty alustavia

suuntalinjoja. Näitä tarkennetaan vuoden 2025 aikana. Samoin päivitetään vuonna 2021 eteläisille osille laadittu Lamminrahkan julkisen taiteen, unelmien viherympäristön ja tapahtumien yleissuunnitelma. Päivitettävissä yleissuunnitelmissa arvioidaan alueen lumovoimamaksujen kertyminen ja rakentamisen eteneminen, tulevat taidehankkeet, maisemalliset lumovoimahankkeet sekä mahdolliset panostukset tapahtumatoimintaan. Lisäksi määritellään alustava aikataulu näille toimille.

Lamminrahkan aluetta. Kuvat: Frei Zimmer.

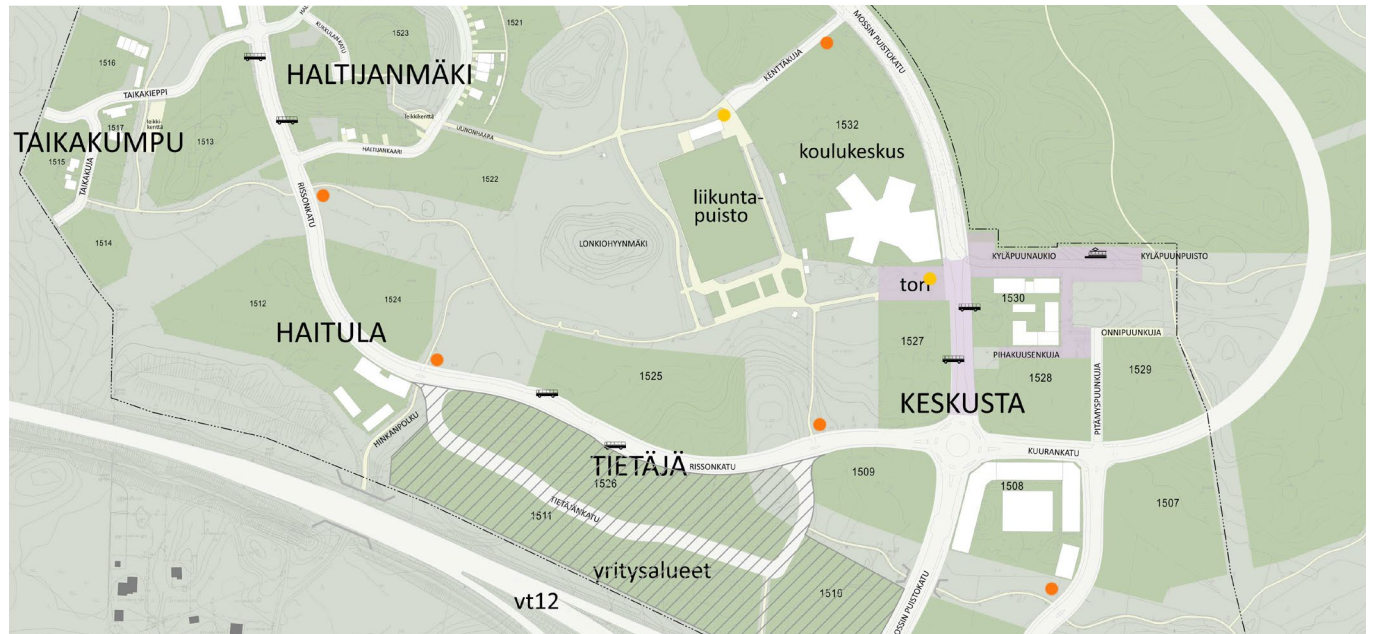

Lamminrahkan muuntamot -teossarja

Lamminrahkaan rakentuu useita arkisia muuntamorakennuksia, joihin on taideohjelmassa visioitu sarjallista teosta. Teos voisi toteutua esimerkiksi tekstipohjaisena tarinana tai muuntamosta toiseen jatkuvana sarjakuvana. Taideteokselle on tarkoitus valita kolmesta kuuteen muuntamoa.

Vuonna 2025 käynnistetään hankkeen edistäminen päättämällä taidekonsepti, taiteilijavalintatapa ja käsiteltävät muuntamot. Mahdollisesti vuoden 2025 toimiin kuuluvat myös taiteilijavalinnan tekeminen ja luonnosvaiheen käynnistys.

Hankkeen aloitus 2025
Arvioitu valmistuminen 2026
Kokonaisbudjetti 40 000 €
Rahoitustapa lumovoimamaksu
Taiteilijavalintatapa ei vielä määritelty

Aulis Aarnion muistomerkki

Aulis Aarnio (1937–2023) oli kangasalalainen oikeustieteilijä, professori ja kirjailija. Hän työskenteli urallaan muiden muassa Helsingin yliopiston siviilioikeuden professorina, Tampereen yliopiston Yhteiskuntatieteiden tutkimuslaitoksen johtajana, Suomen Akatemian tutkijaprofessorina 1974–82 ja Pohjoismaisen kulttuurin professorina Minnesotan yliopistossa 1992.

Aulis Aarnio tunnettiin myös kirjailijana. Hän kirjoitti lukuisia tietokirjoja sekä romaaneja ja näytelmiä, joita esitettiin Kangasalla Ramppi-teatterissa, joka oli hänelle erityisen tärkeä ja läheinen. Vuonna 1995 perustettu Kangasalan Ramppi-teatteri (Ramppi-Teatteriyhdistys ry) toimi nykyisen Kangasalan kesäteatterin paikalla syksyyn 2019 asti.

Lumoava Kangasala -ympäristö- ja taideohjelman puitteissa on keskustelu siitä, miten Aarnion työtä ja paikallista merkitystä Kangasalla voitaisiin muistaa. Yksi mahdollinen kehiteltävä ajatus on muistomerkin sijoittaminen Kangasalan kesäteatterin ympäristöön. Muistomerkin tavoitteita ja toteutusta kartoitetaan ja suunnitellaan osana Mobilian alueen kehittämistä.

Hankkeen aloitus 2025
Kokonaisbudjetti ei vielä määritelty
Rahoitustapa kaupungin itsenäiset hankkeet
Taiteilijavalintatapa ei vielä määritelty

Ilmakuva kesäteatterin alueesta. Kuva: Jussi Koivunen.

ITSENÄISET HANKKEET

Teoshankinnat, väliaikainen taide ja tapahtumat

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden määrärahoilla voidaan vuosittain toteuttaa pienempiä teoshankintoja, tapahtumia ja väliaikaisia teoksia. Itsenäisiä hankkeita voidaan käynnistää pikaisellakin aikataululla reagoiden ajankohtaisiin ilmiöihin tai asukkaiden toiveisiin.

Pysyviä teoksia voidaan tilata tai hankkia suoraan hankintana joustavasti pitkin vuotta. Vuonna 2025 hankittavia teoksia voidaan sijoittaa esimerkiksi uuden Kangasala Areenan neuvottelutilaan.

Juliana Hyrri: *Bellan päiväuni*, 2024. Vuoden 2024 teoshankinta. Kuva: Kangasalan kulttuuripalvelut

Keskon tontin taidehanke

Kangasalan kaupunki ja Kesko Oyj ovat allekirjoittaneet vuonna 2021 kauppakirjan, jolla Kesko Oyj osti kaupungilta noin 1,06 hehtaaria tonttimaata Kangasalan keskustan K-Supermarketin laajentamiseksi. Alueella voimassa oleva kaava sitouttaa toimijan rakentamaan kohteen pysäköintialueen ja siihen liittyvän valaistuksen korkealuokkaisen ympäristötaiteen ja viherrakentamisen keinoin. Hanke lähtee etenemään rakennuttajavetoisesti sen jälkeen, kun rakennuslupa on hyväksytty. Rakennuttaja vastaa hankkeen toteutuksesta ja kustannuksista.

Hankkeen aloitus 2025
Rahoitustapa yksityisten rakennuttajien hankkeet
Taiteilijavalinta ei vielä määritelty

Ilmakuva Keskon tontista

Harjunsola

Harjunsola on Kangasalan keskustan alueelle suunnitteilla oleva kolmen asuinkerrostalon kokonaisuus. Kuohunharjuntien ja Kunnantien varteen sijoittuvat nykyiset asuin- ja liikerakennukset puretaan ja korvataan uusilla. Alueelle on osoitettu asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue sekä lähivirkistysaluetta. Kaupunki ei toimi hankkeessa rakennuttajana, mutta kohteen keskeisen sijainnin vuoksi sen rakennuttajilta edellytetään taiteen hankkimista osaksi rakennuskokonaisuutta. Taiteen paikasi on määritelty Kuohunharjuntien ja Kunnantien kulmaan sijoittuva kaupunkiaukio.

Lumoava Kangasala -työryhmän on sovittu ehdottavan kohteeseen soveltuvia taiteilijoita, joiden joukosta rakennuttaja tekee päätöksen. Hankkeen rakennuttaja vastaa taidehankkeen toteutuksesta sekä taiteen tilaamisesta ja voi palkata tähän työhön avukseen taidekoordinaattorin.

Hankkeen aloitus 2025
Rahoitustapa yksityisten rakennuttajien hankkeet
Taiteilijavalintatapa suora valinta

Havainnekuva: SARA, Niko Kautonen

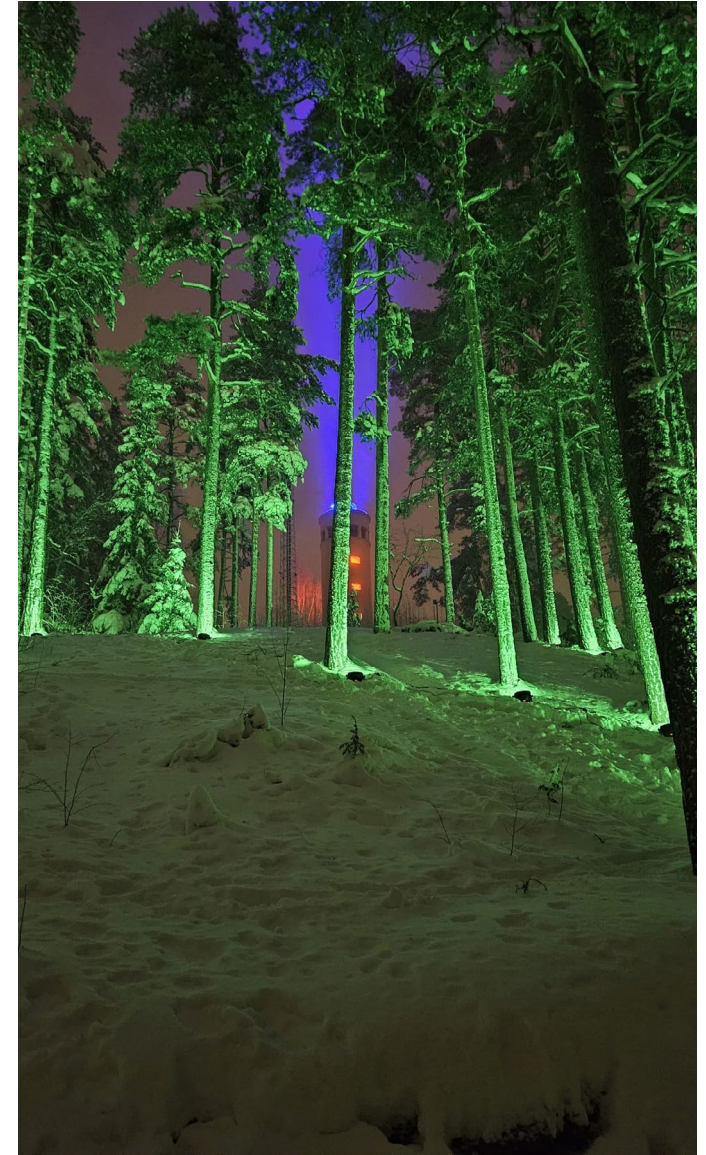
Katse vuosiin 2026-2029

Lumoava Kangasala -ympäristö- ja taideohjelman kunnianhimoista toteuttamista jatketaan myös seuraavalla viisivuotiskaudella. Lamminrahkan taiteen toteutus etenee alueen rakentamisen ja lumovoimamaksujen kertymisen myötä tehtyjen yleissuunnitelmien pohjalta. Myös yksityisten rakennuttajien hankkeiden eteneminen riippuu rakentamisen yleisestä suhdanteesta ja kuinka hankkeita saadaan käynnistettyä ja edistettyä. Timanttikorttelin Verso tulee valmistumaan vuonna 2026 koko rakennushankkeen valmistuessa. Prosenttiperiaatteella toteutettavat taidehankkeet seuraavan viiden vuoden sisällä voisivat sijoittua seuraaviin kohteisiin: Kirkkoharjun koulu, Lamminrahkan pohjoisosien pienten lasten yksikkö tai yläaste sekä Pikkolan koulun peruskorjaus.

Kirkkoharjun koulun tarveselvitys laaditaan vuonna 2025, ja kohteen rakentaminen voisi alkaa vuonna 2026. Itse taidehanke voisi näin ollen toteutua vuosina 2026–2028. Lamminrahkassa potentiaalisia kohteita voivat olla pohjoisosien pienten lasten yksikkö tai yhteistyössä Tampereen kaupungin kanssa rakennettava yläaste. Päätöksiä hankkeiden toteutuksesta tehdään tämänhetkisten suunnitelmien mukaan vuonna 2027.

Pikkolan koulun tarveselvitys on suunniteltu laadittavan vuonna 2026, jolloin mahdollinen taidehanke olisi ajankohtainen vasta vuosikymmen loppupuolella.

Kaupungin itsenäisistä hankkeista Kangasalan torin urkuihaisen teoksen toteutus riippuu torin rakentamisen aikataulusta, sijoittuen tämänhetkisen arvion mukaan vuosille 2026–2027. Myös Aulis Aarnion muistomerkin toteutumien on yhteydessä Mobilian alueen kehittämiseen. Kaupungin vuosittain käytettävien määrärahojen puitteissa on mahdollista kerryttää pysyvien teosten kokoelmaa ja toteuttaa väliaikaisia taidehankkeita tai tapahtumia. Tarkemmat linjauksen näiden osalta tehdään aina Lumoava Kangasala -työryhmän kokouksissa.

Kirkkoharjun valotaidetapahtuma. Kuva: Frei Zimmer.

Taidehankkeet kartalla

Valmistuneet teokset

Prosenttiperiaate

- 1 Lamminrahkan liittymä / ROP: *Varpusia* sekä *Kevät ja syksy* 2020
- 2 Lamminrahkan koulukeskus / Ninni Luhtasaari: *Harhailevat ajatukset* 2023
- 3 Kuhmalahden koulukeskus / Matti Kalkamo: *Pica pica* 2023
- 4 Ruutanan koulu / Maisa Majakka: *Juokse villi lapsi* 2023

Lumovoima

- 5 Lamminrahkan tori / Pekka Jylhä: *Peili* 2023

Itsenäiset hankkeet

- 6 Ruutanan monitoimitalo / Aino Louhi: *Muotokuvia tärkeistä asioista* 2023

Yksityisten rakennuttajien hankkeet

- 7 Prisma / Annastiina Mäkitalo: *Kukkaseppele* 2024

Käynnissä olevat ja suunnitellut hankkeet

Prosenttiperiaate

- 8 Pikkolan pienten lasten yksikkö / Anne Meskanen-Barman: *Omenapuun alla*

Lumovoima

- 9 Lamminrahkan taidekohteet

Itsenäiset hankkeet

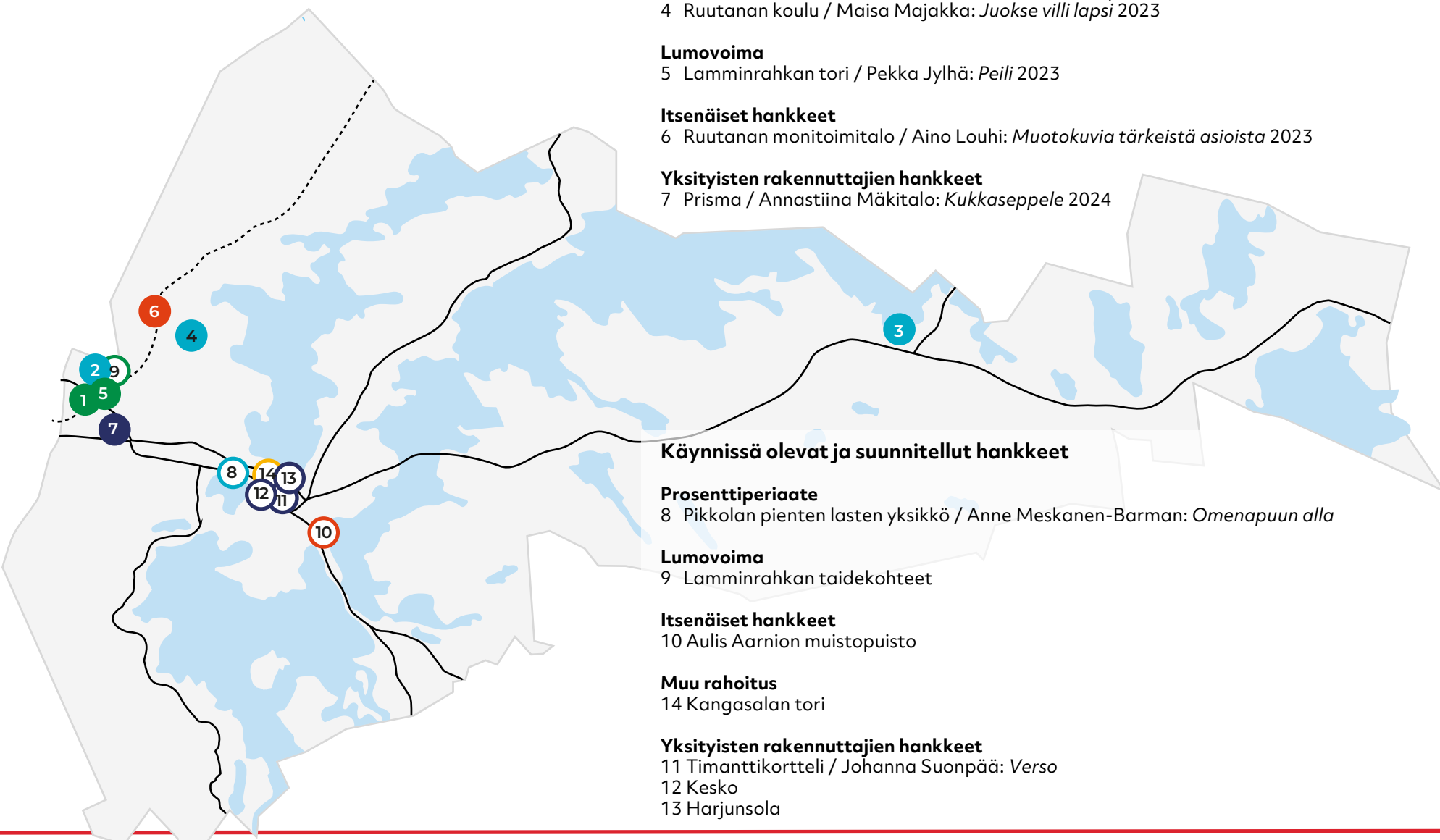
- 10 Aulis Aarnion muistopuisto

Muu rahoitus

- 14 Kangasalan tori

Yksityisten rakennuttajien hankkeet

- 11 Timanttikortteli / Johanna Suonpää: *Verso*
- 12 Kesko
- 13 Harjunsola

Kokonaiskuva 2025

Alustava tarkastelu taidehankkeiden rahoituksesta ja aikataulusta

Kohde	rahoitustapa	€	1/2025	2/2025	3/2025	4/2025
LUMOVOIMA						
Lamminrahkan muuntamot -teossarja	lumovoima	40 000	muuntamoiden valinta ja konseptointi		taiteilijavalinta	luonnosvaihe
Lemetty (osana keskustan ja kehittyvien alueiden suunnitelmaa)	lumovoima	*	selvitetään alueiden mahdollisuudet osana Lumoava Kangasala -ohjelmaa			
Lamminrahkan taiteen yleissuunnitelmat	lumovoima	*	suunnitteluvaihe			
PROSENTTIPERIAATE						
Pikkolan pienten lasten yksikkö	% + apuraha	120 000	teoksen asennus ja vastaanotto			
Ruutanan koulu	%	120 000	viimeiset yksityiskohdat			
ITSENÄISET HANKKEET						
Aulis Aarnion muistomerkki	itsenäinen hanke	*	selvitysvaihe			
Pysyvät teokset	itsenäinen hanke	24 500	pysyviä teoksia voidaan tilata tai ostaa suoraanhankintana määrärahojen puitteissa joustavasti pitkin vuotta			
Muut väliaikaiset teokset ja tapahtumat	itsenäinen hanke	10 500	väliaikaisia teoksia ja tapahtumia voidaan toteuttaa määrärahojen puitteissa joustavasti pitkin vuotta			
MUU RAHOITUS						
Torin teos	perintöraha	115 000	luonnosvaihe		päätös teoksen toteutuksesta	toteutussopimuksen laadinta
YKSITYISTEN RAKENNUTTAJIEN HANKKEET						
Timanttikortteli	rakennuttaja	150 000	toteutusvaihe			
Kesko	rakennuttaja	*	aikataulu tarkentuu neuvottelujen myötä			
Harjunsola	rakennuttaja	*				

* budjetit täsmentyvät neuvottelujen myötä

Yleiskatsaus vuosiin 2025-2029

Kohde	rahoitustapa	€	2025	2026	2027	2028	2029	
LUMOVOIMA								
Lamminrahkan muuntamot -teossarja	lumovoima	40 000	taiteilijavalinta ja luonnos	toteutus				
Lemetty (osana keskustan ja kehittyvien alueiden suunnitelmaa)	lumovoima	*	selvitysvaihe	suunnitelman laadinta				
Metsänportti-teos	lumovoima	70 000		valmistelu	taiteilijavalinta ja luonnos	toteutus		
Lamminrahkalaiset -teossarja	lumovoima	160 000		valmistelu		taiteilijavalinta ja luonnos	toteutus	
Lamminrahkan ratikka pysäkin teos	lumovoima	100 000						
Lamminrahkan yleisön pyynnöstä -teos	lumovoima + apuraha	125 000		taiteilijavalinta				
Lamminrahkan taiteen yleissuunnitelmat	lumovoima	*	suunnitteluvaihe	taidehankintojen valmistelu ja käynnistäminen rakentamisen tahdissa				
PROSENTTIPERIAATE								
Pikkolan pienten lasten yksikkö	% + apuraha	120 000	teoksen asennus ja vastaanotto					
Ruutanan koulu	%	120 000	viimeiset yksityiskohdat					
ITSENÄISET HANKKEET								
Aulis Aarnion muistomerkki	itsenäinen hanke	*	selvitysvaihe	suunnitteluvaihe	toteutusvaihe			
Teoshankinnat, väliaikaiset teokset ja tapahtumat	itsenäinen hanke	**	teoksia ja taphtumia voidaan tilata ja toteuttaa määrärahojen puitteissa joustavasti					
MUU RAHOITUS								
Torin teos	perintöraha	115 000	luonnosvaihe	toteutus, asennus ja vastaanotto				
YKSITYISTEN RAKENNUTTAJIEN HANKKEET								
Timanttikortteli	rakennuttaja	150 000	toteutus, asennus ja vastaanotto					
Kesko	rakennuttaja	*	aikataulu täsmentyy neuvottelujen myötä					
Harjunsola	rakennuttaja	*						

* budjetit täsmentyvät neuvottelujen myötä

** budjetit päätetään vuosittain